

ΟΜΙΛΙΑ

ΠΡΟΕΔΡΟΥ

κ. ΟΔΥΣΣΕΑ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Στην Ετήσια Συνέλευση

του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών

Αθήνα 26 Μαΐου 2004

Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας,

Κυρίες και Κύριοι,

Σχεδόν ένα μήνα μετά από τη διεύρυνση της Ε.Ε. και λίγες εβδομάδες πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες, στην ανοιχτή συνεδρίαση της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης του ΣΕΒ, μου δίνεται η ευκαιρία να απευθυνθώ προς την ευρύτερη κοινωνία, τη δημόσια διοίκηση, τους κοινωνικούς μας εταίρους και τους διεθνείς οργανισμούς και να προσπαθήσω να διατυπώσω τον προβληματισμό που εκφράζει σήμερα τον επιχειρηματικό κόσμο της χώρας.

Δυόμισι μήνες μετά τις εκλογές της 7ης Μαρτίου, θα ήταν πρόωρο να κάνουμε κριτική στη νέα κυβέρνηση, είναι όμως μια καλή ευκαιρία να σταθούμε για λίγο, στηριγμένοι σε πραγματικά βιώματα της αγοράς, να βοηθήσουμε στην καταγραφή των δυνατοτήτων και των αδυναμιών της κοινωνίας μας, για να προβληματισθούμε όλοι πάνω στη πορεία που πρέπει να χαράξουμε.

Ευρώπη – διεύρυνση

Η Κύπρος, η Μάλτα και οκτώ πρώην κομμουνιστικές χώρες : η Πολωνία, η Ουγγαρία, η Τσεχία, η Σλοβακία, η Σλοβενία, η Λιθουανία, η Λετονία και η Εσθονία, μόλις δεκαπέντε χρόνια μετά την πτώση του τείχους του Βερολίνου, έγιναν μέλη της Ε.Ε.. Μετά την καθιέρωση του ευρώ, βιώνουμε όλοι μας ένα πολύ μεγάλο γεωπολιτικό γεγονός. Με ενθουσιασμό και αισιοδοξία για το μέλλον υποδεχθήκαμε τα νέα κράτη-μέλη, διότι η μεγάλη αυτή διεύρυνση σηματοδοτεί το οριστικό τέλος της ευρωπαϊκής διαίρεσης και των συρράξεων, που αρκετοί μέσα σ' αυτή την αίθουσα θυμούνται και που χαρακτήριζαν την Ευρώπη μέχρι και τον 20ο αιώνα.

Με την τελευταία διεύρυνση, αυξήθηκαν οι Ευρωπαίοι πολίτες κατά 75 εκατομμύρια. Έχουμε δηλαδή 20% περισσότερους καταναλωτές ενώ προσετέθη στο ΑΕΠ της Ε.Ε. μόλις ένα 5%. Η Ελλάδα αντιπροσωπεύει το 1,6% του νεοδιαμορφούμενου ΑΕΠ της Ε.Ε. των €9.700 δις. Η ενωμένη Ευρώπη είναι σήμερα η μεγαλύτερη ενιαία αγορά στον κόσμο που βασίζεται στη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τη συνεργασία και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών-μελών της. Τα νέα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμμετέχουν ισότιμα πλέον στη συλλογική προσπάθεια για την προώθηση του ευρωπαϊκού οικοδομήματος, που αποτελεί εγγύηση ειρήνης και ευημερίας.

Είναι φανερό ότι λίγοι άνθρωποι αντελήφθησαν την ιστορική, ηθική και πολιτιστική πρόκληση της διαδικασίας ως «επανάσταση» της Ανατολικής και Δυτικής Ευρώπης και όχι ως διεύρυνση. Στην πραγματικότητα σήμερα, η Ευρώπη, παλαιά και νέα, βρίσκεται σε μια βαθιά κρίση ταυτότητας. Πώς μπορούμε να είμαστε βέβαιοι για το τι προσφέρουμε στα νέα κράτη-μέλη, όταν δεν γνωρίζουμε πλέον ποιοι είμαστε και ποιες είναι οι αξίες που μας ενώνουν; Δεν γνωρίζουμε πού τελειώνει η ήπειρος μας! Βρίσκονται η Ρωσία και η Τουρκία στην Ευρώπη ή όχι; Μας ενδιαφέρει η αξία της γεωγραφίας ή η γεωγραφία των αξιών; Η ερώτηση εισχωρεί βαθιά στην καρδιά της συζήτησης περί την ταυτότητα της Ευρώπης και τα επόμενα βήματα της διεύρυνσης. Ακόμη και αν αγνοήσουμε τη γεωγραφία και το μέλλον των θεσμών και των αξιών, όλοι γνωρίζουμε την απογοητευτική κατάσταση του δημογραφικού προβλήματος, που μας καταδεικνύει -αντίθετα προς την άλλη Δύση- ως μία ήπειρο που γερνά, με την ανάγκη τα επόμενα χρόνια να ενσωματώσει άλλους που κατά πάσα πιθανότητα δεν είναι σήμερα Ευρωπαίοι.

Παρά την καλή συγκυρία της διεύρυνσης, η αβεβαιότητα στην Ευρώπη είναι έκδηλη. Ποιες θα είναι οι επιπτώσεις στις νέες και στις παλαιές χώρες-μέλη για την οικονομική ανάπτυξη, την απασχόληση, την ανεργία, τις συντάξεις; Ιστορικά όλες οι χώρες-μέλη, μετά την ένταξή τους στη Ε.Ε., ανεπτυχθήσαν αλλά με πολύ διαφορετικά αποτελέσματα η κάθε μία. Η Ελλάδα π.χ. πολλαπλασίασε το κατά κεφαλήν εισόδημα του κάθε Έλληνα πολίτη 4 φορές από το 1981, έτος της δικής μας ένταξης. Η Πορτογαλία, που ακόμα υστερεί ημών στο κατά κεφαλή εισόδημα και εντάχθηκε το 1986 στην Ε.Ε., κατάφερε να το πολλαπλασιάσει 5 φορές.

Η Ιρλανδία, που έγινε μέλος το 1973, κατάφερε, ιδιαίτερα τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, να αξιοποιήσει τους κοινοτικούς πόρους καλύτερα από κάθε άλλη χώρα. Επένδυσε στο ανθρώπινο δυναμικό της και με χαμηλή φορολόγηση των επιχειρήσεων, με πολιτικές που στηρίζουν την επιχειρηματικότητα και με την τύχη με το μέρος της, κατόρθωσε να πολλαπλασιάσει το κατά κεφαλή εισόδημα των Ιρλανδών 28 φορές! Με αυτό τον τρόπο, οι Ιρλανδοί έχουν το δεύτερο υψηλότερο κατά κεφαλή εισόδημα στην Ευρώπη (25% πάνω από το μέσο όρο).

Παγκόσμιο Οικονομικό Περιβάλλον

Οι προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας εφέτος είναι ευνοϊκές αλλά παραμένει ο προβληματισμός λόγω του διευρυνόμενου ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών των Η.Π.Α., αλλά και από τις πρόσφατες ανατιμήσεις του πετρελαίου, που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε: έξαρση του πληθωρισμού, νέες αναπροσαρμογές των συναλλαγματικών ισοτιμιών και αύξηση των επιτοκίων στις διεθνείς αγορές χρήματος.

Δυστυχώς, λιγότερο ευοίωνες, παρά τις ευνοϊκές οικονομικές εξελίξεις Αμερικής και Ασίας, είναι οι οικονομικές προβλέψεις για την Ε.Ε., που δείχνουν ότι η ανάπτυξη των 25, το 2004, δεν θα ξεπεράσει το 2%.

Ελληνική οικονομία

Ας περάσουμε τώρα στην ελληνική οικονομία. Οι περισσότεροι επιχειρηματίες που συναντώ περιγράφουν την κατάσταση ως εξής: Η Ελληνική οικονομία βρίσκεται σε πολύ καλύτερη θέση απ' ότι μερικά χρόνια πριν. Η πρόοδος και η οικονομική ανάπτυξη, που πετύχαμε σταθερά από το 1997 μέχρι σήμερα, ήταν σημαντική. Χαιρετίζουν τη νομισματική σταθερότητα που μας εγγυάται η συμμετοχή της χώρας μας στην Ευρωζώνη. Στηρίζουν τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό μας, αλλά ανησυχούν για τη χαμηλή μας ανταγωνιστικότητα με την πολυνομία και τη γραφειοκρατία που συνεχώς προστίθεται στο βεβαρημένο επιχειρηματικό περιβάλλον. Ελπίζουν στην επίτευξη του στρατηγικού στόχου της Λισσαβόνας, για να γίνει η Ελλάδα μαζί με την Ε.Ε. η πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης στην υφήλιο. Συμφωνούν με τις μεγάλες επενδύσεις στις υποδομές της χώρας, που διαμόρφωσαν την οικονομική ανάπτυξη. Αν και οι αποδόσεις στις δημόσιες επενδύσεις δεν μετρούνται, οι περισσότεροι πιστεύουν ότι οι αποδόσεις αυτές είναι ιδιαίτερα χαμηλές. Το κράτος πρέπει να απέχει από την επιχειρηματική δράση και δη στους τομείς που δραστηριοποιούνται ιδιωτικές επιχειρήσεις όπως οι αερομεταφορές όπου κατασπαταλούνται δημόσιοι πόροι και αλλοιώνεται ο ανταγωνισμός. Τα σοβαρά δημοσιονομικά ελλείμματα που διαπίστωσε η νέα

κυβέρνηση ήταν σε γενικές γραμμές γνωστά στον επιχειρηματικό κόσμο, αφού βιώσαμε την εντατικοποίηση των φορολογικών επιδομών καθώς και τις καθυστερήσεις σε κάθε πληρωμή ακόμα και στην επιστροφή του ΦΠΑ των εξαγωγών. Η κατάσταση αυτή δυσχεραίνει σε μεγάλο βαθμό τις επιλογές της νέας κυβέρνησης. Τα μέλη του ΣΕΒ πιστεύουν, όμως, ότι η νέα κυβέρνηση μπορεί να αρχίσει να ανατρέπει το αντι-επιχειρηματικό κλίμα, που έχει τόσο βαθιά ριζωθεί στη χώρα μας, και να ενθαρρύνει την επιχειρηματικότητα με συστηματική απλοποίηση του κανονιστικού και νομοθετικού πλαισίου, με κατά μέτωπο επίθεση ενάντια στη γραφειοκρατία.

Πολλά είναι βέβαια τα ανοιχτά ερωτήματα που προβληματίζουν όλους μας:

- 1) Πώς μπορούμε να χτίσουμε πάνω σε όσα έχουμε κατακτήσει; Όταν εκλείψουν οι περισσότεροι λόγοι που συνέβαλαν ως τώρα στην ανάπτυξη, ποιες θα είναι οι κύριες πηγές ανάπτυξης της οικονομίας μας;
- 2) Τι θα γίνει μετά την ολοκλήρωση των έργων που σχετίζονται με τους Ολυμπιακούς Αγώνες;
- 3) Πόσο θα αυξηθούν οι εξαγωγές και ο τουρισμός, με την τεράστια προβολή της Ελλάδος, λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων;
- 4) Ποιες νέες ευκαιρίες ανοίγονται για τις ελληνικές επιχειρήσεις και σε ποια προϊόντα, σε ποιες αγορές θα ενταθεί ο ανταγωνισμός λόγω της διεύρυνσης;
- 5) Τι θα γίνει με τα ελλείμματα του Δημοσίου, το Χρέος και το Ασφαλιστικό;
- 6) Ποιες είναι οι συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις, που θα αντιμετωπίσουν τα προβλήματα, θα εξασφαλίσουν ταχύτερη ανάπτυξη και θα προωθήσουν την πραγματική σύγκλιση;

Απασχόληση - Ανεργία

Νέα πεδία προβληματισμού της πολιτείας και των κοινωνικών εταίρων, τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας, αποτέλεσαν: η ενίσχυση της απασχολησιμότητας των ανέργων, η εμπέδωση της έννοιας της δια βίου μάθησης, η ενίσχυση των Υπηρεσιών Απασχόλησης, η αναδιοργάνωση του ΟΑΕΔ και η σύνδεση της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης με τις ανάγκες της οικονομίας. Δυστυχώς όμως, όλα τα παραπάνω δεν έχουν μετουσιωθεί ακόμη σε πράξη και οι εργασιακές σχέσεις είναι μεν καλές αλλά προσηλωμένες στο παρελθόν. Τι θα γίνουν οι 506.000 άνεργοι της χώρας; Τι θα γίνουν οι 20.000 που προστίθενται κάθε χρόνο διότι δεν μπορούν να εξασφαλίσουν τα αναγκαία εισοδήματα από την εργασία στον αγροτικό τομέα της οικονομίας;

Το μεγαλύτερο πρόβλημα της κοινωνίας μας, όπως προκύπτει από όλες σχεδόν τις έρευνες, είναι η ανεργία. Το ποσοστό ανεργίας στη χώρα παραμένει υψηλό (9,3%) και η συμμετοχή στην απασχόληση των νέων, των γυναικών, και των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας, είναι χαμηλή. Το παράδοξο είναι ότι τα τελευταία χρόνια η χώρα έχει από τους υψηλότερους δείκτες ανάπτυξης εντός της Ένωσης. Προφανώς δημιουργήθηκαν θέσεις εργασίας οι οποίες κάλυψαν οριακά αυτές που χάθηκαν από τις επιχειρήσεις που έκλεισαν. Πολύ σημαντικός ήταν και

ο ρόλος της μετανάστευσης στην ανάπτυξη, όλα τα προηγούμενα χρόνια. Πρόσφατη μελέτη που ολοκλήρωσε ο ΣΕΒ με την εταιρεία συμβούλων Boston Consulting Group καταδεικνύει ότι χρειάζονται ρυθμοί ανάπτυξης της τάξεως του 5% κάθε χρόνο μέχρι το τέλος της δεκαετίας, για να πέσει η ανεργία στο 6% μόλις το 2010.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η καταπολέμηση της ανεργίας αλλά και η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης δεν είναι απλό εγχείρημα ούτε αποτέλεσμα αιτιωδών σχέσεων. Με άλλα λόγια, αντί να προσπαθούμε να προστατεύσουμε τις υπάρχουσες θέσεις εργασίας με διαστρέβλωση των κανόνων της αγοράς, πρέπει να στοχεύσουμε κυρίως σε μέτρα που δημιουργούν νέες.

Απαιτείται μια δέσμη διαρθρωτικών παρεμβάσεων με ριζική αναδιοργάνωση της λειτουργίας του κράτους, απλοποίηση του φορολογικού συστήματος, ευελιξία στην αγορά εργασίας, δημιουργία ανταγωνιστικών υποδομών, ποιότητα στην εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, αλλά και ολοκληρωμένες πολιτικές απασχόλησης, που θα στηρίζουν την επιχειρηματικότητα.

Επιχειρηματικότητα και παιδεία

Μια οικονομία που βασίζεται στην επιχειρηματικότητα πρέπει να έχει ρίζες σε μια κουλτούρα επιχειρηματική που ξεκινά από το σχολείο, συνεχίζεται στο Πανεπιστήμιο και διαχέεται κοινωνικά και γεωγραφικά σε κάθε νομό, δήμο και κοινότητα. Δε φαίνεται να προβληματιζόμαστε για την απόδοση των μαθητών μας αν και χρειαζόμαστε περισσότερες γνώσεις και δεξιότητες. Δεν δεχόμαστε να μετρούν άλλοι την απόδοσή μας, αποφεύγουμε γενικά την αξιολόγηση. Δεν επιδιώκουμε ούτε επιβραβεύουμε επαρκώς την αριστεία, ενώ όλοι αναφερόμαστε στην εύκολη λύση, στην αύξηση δηλαδή των δημοσίων δαπανών για την παιδεία στο 5% του ΑΕΠ.

Η παιδεία όμως και οι δεξιότητες που χρειαζόμαστε είναι κάτι πολύ παραπάνω από τα σχολεία, τα πανεπιστήμια και το ποσοστό του προϋπολογισμού που διαθέτουμε. Τι κάνουμε για να αποκτήσει βασικές δεξιότητες ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού που δεν μιλά ξένες γλώσσες, το οποίο είτε δεν πρόλαβε τους Η/Υ στο σχολείο είτε εγκατέλειψε νωρίς την παιδεία και δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της εποχής μας για να βρει δουλειά;

Ένα παράδειγμα, που αξίζει να αντιγράψουμε, είναι η Πανεπιστημιακή Μεταρρύθμιση της Αυστρίας, που με το νέο Νόμο, τα Πανεπιστήμια έγιναν αυτόνομες νομικές οντότητες από τον Ιανουάριο του 2004. Τα Αυστριακά Πανεπιστήμια έχουν πλέον την αποκλειστική ευθύνη για την ανάπτυξή τους και τη χάραξη της στρατηγικής τους. Για το πού θα διαθέσουν τους πόρους για έρευνα και υποδομές. Όλο το προσωπικό τους είναι υπάλληλοι του Πανεπιστημίου και όχι πλέον δημόσιοι υπάλληλοι. Έχουν πλήρη αυτονομία στη σύνταξη του προγράμματος σπουδών τους. Τα μαθήματα προσφέρονται σε δύο κύκλους (προπτυχιακά και μεταπτυχιακά). Το κράτος δεν θα έχει πια τον κεντρικό έλεγχο αλλά τα πανεπιστήμια συνεργάζονται με το κράτος, στη βάση τριετούς συμφωνίας. Από το φθινόπωρο του 2003, λειτουργεί επίσης γραφείο πιστοποίησης της ποιότητας των πανεπιστημίων τους.

Ο ΣΕΒ, χρόνια τώρα, επενδύει και πρωτοστατεί με το ΙΒΕΠΕ, στην επαγγελματική κατάρτιση, με το ALBA στην εκπαίδευση και το πιλοτικό πρόγραμμα «Επιχειρηματικότητα στα σχολεία», που μόλις ολοκλήρωσε την τρίτη του σχολική χρονιά και έφτασε στα 150 σχολεία. Δεν ξέρω εάν γνωρίζετε ότι πάνω από 3.000 μαθητές από όλη τη χώρα είχαν την ευκαιρία φέτος να δουλέψουν με στελέχη επιχειρήσεων, που εθελοντικά αφιέρωσαν πολλές ώρες από το χρόνο τους, μοιράστηκαν τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους ώστε τα παιδιά μας να μάθουν έννοιες χρήσιμες σε όλους μας, παίζοντας με οικονομικές και επιχειρηματικές δράσεις.

Η απελευθέρωση της ιδιωτικής παιδείας και η καθιέρωση συστημάτων πιστοποίησης και αξιολόγησης σε όλες τις βαθμίδες της ιδιωτικής και δημόσιας παιδείας πρέπει να γίνει απόλυτη προτεραιότητα και στη χώρα μας. Η αξιολόγηση και η ανταμοιβή των καθηγητών να γίνεται ανάλογα με την απόδοση στη διδασκαλία και την αξιολόγηση του ερευνητικού τους έργου. Όλα αυτά θα βοηθήσουν ώστε η Ελλάδα να ξαναγίνει το κέντρο παιδείας και γνώσης στην ευρύτερη περιοχή. Διότι η παιδεία, εκτός από συστατικό προαπαιτούμενο της ανταγωνιστικότητας, μπορεί να γίνει και πυλώνας οικονομικής ανάπτυξης προσελκύοντας φοιτητές από τα Βαλκάνια, τη Μέση Ανατολή και την Ασία, με αντιστροφή της τάσης μαζικής εξόδου από τη χώρα για σπουδές -όσων τα οικονομικά το επιτρέπουν-.

Έρευνα και καινοτομία

Στην Ελλάδα, μόλις 4 στους 1000 κατοίκους είναι απόφοιτοι θετικών και τεχνολογικών επιστημών έναντι 11 στους 1000 που είναι ο μέσος όρος για την Ε.Ε. των 25. Αυτό έχει επίπτωση στο χαμηλό τεχνολογικό επίπεδο της χώρας, τη στάση της κοινωνίας μας έναντι της καινοτομίας και της έρευνας, και προφανώς στην ανταγωνιστικότητα. Μήπως είναι καιρός να προβληματισθούμε και να σχεδιάσουμε μέτρα που θα ενθαρρύνουν τους νέους προς αυτή την κατεύθυνση;

Στη χώρα μας η ενθάρρυνση της εγκατάστασης ερευνητών (κυρίως ομογενών) από άλλες χώρες, η αναβάθμιση υλικοτεχνικών υποδομών για την προώθηση της έρευνας, η μείωση του κόστους απόκτησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας και η αποτελεσματική προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας είναι μέτρα με σχετικά μικρό κόστος, που μπορεί να πάρει η πολιτεία άμεσα και να ανατρέψουν σε λίγα χρόνια τη χαμηλή επίδοση της Ελλάδας στην Ε&Α.

Στην Ιρλανδία, έθεσαν πρόσφατα σε εφαρμογή τη Στρατηγική για διπλασιασμό του αριθμού των νέο-ιδρυόμενων εταιρειών στον τομέα της Βιοτεχνολογίας και στοχεύουν να προσελκύσουν επενδύσεις €635 εκ. σε ερευνητικά προγράμματα, μέχρι το 2006. Βεβαίως επιχορηγούν τις νέο – ιδρυόμενες εταιρείες στους τομείς της ιατρικής και της βιοτεχνολογίας και ενθαρρύνουν με το εξειδικευμένο ανθρώπινο ερευνητικό δυναμικό που διαθέτουν, την είσοδο όλων των πολυεθνικών εταιρειών που προτιμούν την Ιρλανδία για επενδύσεις στη έρευνα.

Όλη αυτή η πληροφόρηση και πολλές άλλες βέλτιστες ευρωπαϊκές πρακτικές είναι διαθέσιμες. Εμείς, όμως, στη χώρα μας επιμένουμε στο δικό μας μοντέλο ανάπτυξης και δεν προσπαθούμε καν να μιμηθούμε τους άλλους, κερδίζοντας χρόνο και εξασφαλίζοντας την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των περιορισμένων εθνικών μας πόρων!

Ανταγωνιστικότητα

Όλοι φέρουμε ευθύνη για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, που απαιτεί μια συνεχή διαδικασία προσαρμογών σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Κυβέρνηση και κοινωνικοί εταίροι πρέπει να συνεργασθούμε, όπως άλλωστε κάναμε στα πλαίσια του Εθνικού Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας και στη σύνταξη της πρώτης Ετήσιας Έκθεσης για την Ανταγωνιστικότητα - 2003. Η έκθεση αυτή, δυστυχώς, δεν προβλήθηκε επαρκώς διότι ολοκληρώθηκε μόλις τον Ιανουάριο του τρέχοντος έτους. Για πρώτη φορά, η χώρα μας διαθέτει μια έγκυρη τεκμηριωμένη και συμφωνημένη απ' όλους τους κοινωνικούς εταίρους άποψη για τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες της ανταγωνιστικότητάς της. Η μελέτη, αφού κάνει μια καλή καταγραφή των ισχυρών σημείων και των αδυναμιών της Ελλάδος, προτείνει προσαρμογές στο εκπαιδευτικό σύστημα, βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ανταγωνιστικό φορολογικό πλαίσιο, αναβάθμιση στην έρευνα και προώθηση της καινοτομίας. Προτείνει συνδυασμό παθητικών και ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, καθώς και την ανάγκη αξιολόγησης όλων των νομοσχεδίων με βάση την επίπτωσή τους στην ανταγωνιστικότητα. Η νέα κυβέρνηση, που ευτυχώς σκοπεύει να αξιοποιήσει αυτή την προσπάθεια και έχει συγκαλέσει το Εθνικό Συμβούλιο σε λίγες εβδομάδες, μπορεί άμεσα να αξιοποιήσει τις πάρα πολύ έγκυρες προτάσεις πολιτικής, πολλώ δε μάλλον όταν η παρουσίαση, η ανάλυση και οι κατευθύνσεις πολιτικής που διατυπώνονται τυγχάνουν κοινής αποδοχής από τους κοινωνικούς εταίρους. Τρεις είναι οι βασικές προϋποθέσεις που σήμερα δεν εκπληρώνονται και που χωρίς αυτές όλα τα άλλα μέτρα που ενδεχομένως θα ληφθούν δεν θα είναι αποτελεσματικά:

1. Φερεγγυότητα, δηλαδή πιστή και έγκαιρη τήρηση των νόμων και υποχρεώσεων του κράτους προς την επιχείρηση και τους πολίτες (επιστροφές ΦΠΑ, ΕΦΚ στα καύσιμα της βιομηχανίας κ.τ.λ.)
2. Σταθερότητα για να γνωρίζουν όλοι ποια κατάσταση θα αντιμετωπίσουν αύριο και να προγραμματίζουν με ευρύτερο ορίζοντα.
3. Εμπιστοσύνη, που σημαίνει ότι ο πολίτης ή η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζονται ως ένοχοι που πρέπει συνεχώς να αποδεικνύουν την αθωότητά τους, αλλά ως οι δημιουργικότεροι εταίροι και πελάτες του Κράτους (αντίγραφο ποινικού μητρώου για να κάνεις εξαγωγές).

Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας δεν επιδέχεται αποσπασματικές λύσεις. Ο δημόσιος τομέας εκτοπίζει την ιδιωτική δραστηριότητα και μέσω του υψηλού φορολογικού βάρους και της γραφειοκρατίας που αυξάνει το κόστος, στερεί ή περιορίζει το διαθέσιμο κεφάλαιο για επενδύσεις στον πλέον παραγωγικό τομέα της οικονομίας, τον ιδιωτικό τομέα. Το υπερβολικά μεγάλο μέγεθος δημόσιο αποδεικνύουν και οι δημόσιες δαπάνες, που δυστυχώς αντιπροσωπεύουν το 45% του ΑΕΠ. Η ανταγωνιστικότητα δεν εξαρτάται μόνο από το κράτος αλλά και τη διοίκηση των επιχειρήσεων. Ο έλεγχος του κόστους, η βελτίωση της ποιότητας προϊόντων και υπηρεσιών, η εξωστρέφεια των επιχειρήσεων, ο βαθμός εκσυγχρονισμού της παραγωγικής διαδικασίας, η επένδυση στις δεξιότητες και γνώσεις του ανθρώπινου δυναμικού της επιχείρησης, η καινοτομία και η συνεχής εμμονή στη βελτίωση της παραγωγικότητας είναι χαρακτηριστικά πολλών επιτυχημένων ελληνικών επιχειρήσεων.

Όσον αφορά στο Κράτος, θα μου επιτρέψετε να αναφερθώ για πολλοστή φορά σε δυο κρίσιμους τομείς:

1) **Στη δημοσιονομική διαχείριση, τα ελλείμματα και το χρέος.** Υπό το φως των νέων στοιχείων για τις δημοσιονομικά ελλείμματα και το δημόσιο χρέος, ενισχύονται οι ανησυχίες μας για ακόμη μεγαλύτερες υπερβάσεις το 2004 υπό την πίεση της ολοκλήρωσης των έργων που σχετίζονται με τους Ολυμπιακούς αγώνες. Πιστεύουμε και έχουμε διακηρύξει επανειλημμένα, ότι η δημοσιονομική προσαρμογή μπορεί να επιτευχθεί με μια συνεπή πολιτική ελέγχου και περικοπής των δημοσίων δαπανών, στα πλαίσια ενός προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής, που μπορεί να βασισθεί στις βέλτιστες πρακτικές άλλων ευρωπαϊκών χωρών και θα συνδυάζει:

(α) την ανάγκη σταδιακού περιορισμού του συνολικού ύψους των πρωτογενών δαπανών,

(β) την επιδίωξη για μείωση της φορολογίας και

(γ) τις επιλογές της Κυβέρνησης για τις κοινωνικές δαπάνες.

Ο συγκερασμός και των τριών επιδιώξεων αποτελεί ασφαλώς δύσκολο εγχείρημα και συνιστά μείζονα πρόκληση. Την πρόκληση όμως αυτή πρέπει η κυβέρνηση να την αντιμετωπίσει με αποφασιστικότητα και τόλμη. Είναι ανάγκη εθνική να δεσμευθεί η νέα κυβέρνηση ότι οι δημόσιες δαπάνες συνολικά, από τον προϋπολογισμό κιάλας του 2005, και δεδομένου του ύψους των δαπανών αυτών του τρέχοντος έτους, δεν θα αυξάνονται με ρυθμούς που υπερβαίνουν τον πληθωρισμό στη ζώνη του ευρώ.

2. Το δεύτερο ζήτημα αφορά στη **λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης** και τις σχέσεις της με τις επιχειρήσεις.

Μερικές αναφορές συναδέλφων μου είναι χαρακτηριστικές:

“Οι κανονισμοί του Κράτους είναι ασαφείς και εύκαμπτοι – επενδύουμε πάνω σε κινούμενη άμμο”

«Οι νόμοι και οι διαδικασίες είναι φτιαγμένοι για να πιάνουν το 1% των παραβατών, αλλά καταλήγουν να αποτρέπουν το 99% αυτών που δεν είναι παραβάτες»

«...για κάθε συμμετοχή σε διαγωνισμό Δημοσίου χρειάζονται 44 δικαιολογητικά»

Επιτρέψτε μου να συνοψίσω: πολυνομία, αδιαφάνεια, χαμηλή παραγωγικότητα, απρόβλεπτες αλλαγές κανόνων, υψηλό κόστος λειτουργίας, καθυστερήσεις, συνεχείς αναβολές και διαφθορά. Η έλλειψη αυτών των κρίσιμων στοιχείων στις σχέσεις του Κράτους με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις αποθαρρύνει την υγιή επιχειρηματικότητα και ενισχύει την επιχειρηματικότητα με βραχύ ορίζοντα, που αποβλέπει στο γρήγορο και ευκαιριακό κέρδος, πριν τα πράγματα αλλάξουν πάλι. Αυτό μπορεί μεν να ευνοεί ορισμένους, υπονομεύει όμως πολλούς καθώς και τις αναπτυξιακές προοπτικές της χώρας. Ο τρόπος που λειτουργεί η δημόσια διοίκηση στο κέντρο, περιφέρεια και τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί το σημαντικότερο πρόσκομμα στην ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Η Επιχειρηματικότητα είναι έννοια πολυδιάστατη γιατί συνδυάζει τη δημιουργικότητα, το δυναμισμό, το καινοτόμο πνεύμα, το αίσθημα ευθύνης, το θάρρος ανάληψης κινδύνων, τη συνέπεια, την αξιοπιστία, και την ικανότητα διαχείρισης απρόβλεπτων παραγόντων. Ο ΣΕΒ υποστηρίζει ότι πρέπει να περάσουμε την επιχειρηματική νοοτροπία και στη Δημόσια Διοίκηση και στην παιδεία.

Εάν η κοινωνία μας είχε συνειδητοποιήσει τη σημασία και την εξάρτησή μας από την καλώς εννοούμενη επιχειρηματικότητα, θα τη στήριζε με κάθε εύλογο μέσο και ίσως άλλαζαν οι κοινωνικές αντιλήψεις περί επιχειρηματικής αποτυχίας. Οι επιτυχημένοι επιχειρηματίες θα έπρεπε να επιβραβεύονται από την πολιτεία και να προβάλλονται ως πρότυπα στην κοινωνία μαζί με όσους προσφέρουν στα κοινά, όπως οι καλλιτέχνες, οι πρωταθλητές και οι ολυμπιονίκες.

Στη χώρα μας οι προσπάθειες για επίλυση των προβλημάτων περιορίζονται στην προσέγγιση των Ευρωπαϊκών μέσων όρων. Ως πρώτη επιδίωξη για βελτίωση της απόδοσής μας, είναι καλό να ξέρουμε πού είναι αυτός ο μέσος όρος και τι πρέπει να κάνουμε για να έχουμε την απόδοση αυτή. Αυτό όμως που πραγματικά μετράει είναι να αποκτήσουμε μια αιχμή, ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, διότι κανείς δεν θα έρθει στην Ελλάδα να επενδύσει εάν είμαστε ή στοχεύουμε να είμαστε παντού σ' έναν καλό μέσο όρο.

Κυρίες και κύριοι,

Για να εκμεταλλευθούμε τα όσα έχουμε κατακτήσει και να επιτύχουμε την πραγματική σύγκλιση, πρέπει να απαλλαγούμε από νοοτροπίες του παρελθόντος και να αντιμετωπίσουμε αποφασιστικά πλέον τα χρόνια διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας. Ο δημόσιος τομέας επιβαρύνει και εκτοπίζει την ιδιωτική πρωτοβουλία. Δυστυχώς, το αποτέλεσμα είναι γνωστό σε όλους και αποτυπώνεται στο συνεχώς διευρυνόμενο εμπορικό μας έλλειμμα, στην απουσία ξένων επενδύσεων, στην ανεργία και σε όλες τις μελέτες που αξιολογούν την ανταγωνιστικότητα της χώρας. Δεν υπάρχουν εύκολες λύσεις. Χρειάζεται συστηματική δουλειά, συντονισμός και συνεργασία για να αξιολογήσουμε τον αντίκτυπο όλων των νομοθετικών προτάσεων στην εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας και της κοινωνίας. Να εξετασθεί το υπάρχον ρυθμιστικό πλαίσιο, με σκοπό να μειωθεί η επιβάρυνση που προκύπτει από αυτό για τις επιχειρήσεις. Οι δύσκολες αποφάσεις για μεταρρυθμίσεις που θα κάνουν τη χώρα μας πιο φιλική στο επιχειρείν, δεν σηκώνουν αναβολή.

Πιστεύουμε ότι η ελληνική οικονομία έχει σήμερα τις δυνατότητες να αναπτυχθεί. Προϋπόθεση: η εμπέδωση της φερεγγυότητας, η σταθερότητα και η εμπιστοσύνη. Χρειάζεται μια δέσμη μέτρων, ένα πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων που θα βελτιώνει τις παρεχόμενες υπηρεσίες και θα στοχεύει στη μείωση του κόστους λειτουργίας του Κράτους και κατ' επέκταση των επιχειρήσεων, που θα καλλιεργεί και θα στηρίζει την επιχειρηματικότητα, που θα βοηθά στην τόνωση της απασχόλησης, θα απελευθερώσει την αγορά εργασίας και θα δίνει έμφαση στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, μέσα από την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση.

Η επιχειρηματική τάξη της χώρας και ιδιαίτερα ο ΣΕΒ θα στηρίξει κάθε προσπάθεια προς αυτή τη κατεύθυνση.

Κύριε Πρωθυπουργέ,

Για να απελευθερώσουμε το δυναμικό των επιχειρήσεων και της οικονομίας μας σας ζητώ, να ανακηρύξουμε το 2005 ως:

Έτος Εθνικής Ανταγωνιστικότητας

Σας ευχαριστώ.-